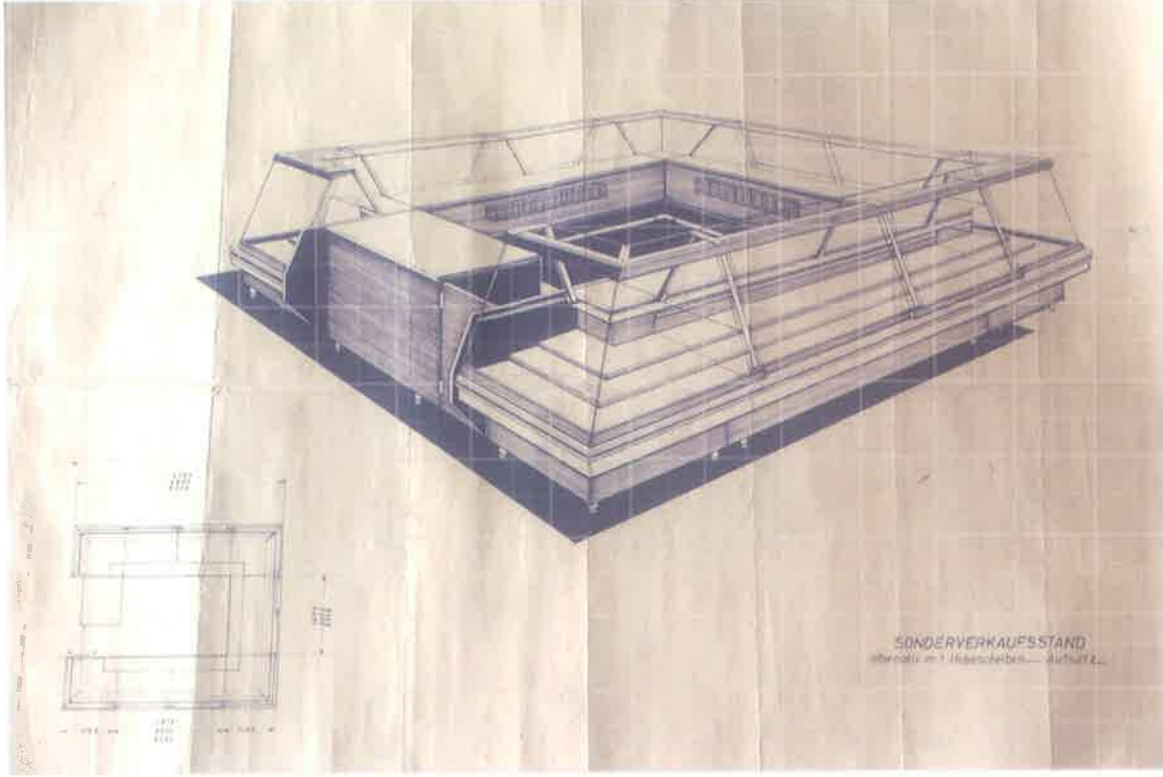

TMMOB İçmimarlar Odası resmi yayın organıdır

İçmimar

İçmimari, tasarım ve yaşam kültürü dergisi

40

Haziran-Temmuz 2015

Sektörel Haberler	_____	4		
Giriş	Künye _____	37		
İçmimarlar Odası'ndan Haberler	CHP'li Belediyeler ve TMMOB İstanbul İçin Güç Birliği Yaptı _____	38		
	Resim ve Çizimler - <i>İçmimar Gökçen Kaynatan</i> _____	40		
	IFI Yönetim Kurulu İzmir'de Toplandı _____	44		
	Dünya İçmimarlar Günü Etkinliklerle Kutlandı _____	48		
Proje	<i>Yrd. Doç. Dr. Umut Şumnu, Arş. Gör. Selim Sertel Öztürk, Başkent Üniversitesi, İçmimarlık Bölümü, Mobilya Tasarımı Dersi Üretimleri</i> _____	50		
Üniversite Tanıtım	Yeditepe Üniversitesi - İçmimarlık ve Çevre Tasarım Bölümü Başkanı, <i>Prof. Dr. Hilmi Gülsen</i> Söyleşi _____	52		
Portre Söyleşi	<i>Gani Cihangir Gültaşlı - AC Tasarım ve Mimarlık, Doğru Tasarım Sorunu ve İhtiyacı Anlamaktan Geçer</i> _____	58		
Makale	<i>Öğr. Gör. Murat Özdamar, Bilkent Üniversitesi İçmimarlık ve Çevre Tasarım Bölümü, Mutfağım</i> _____	61		
	<i>Doç. Dr. Nil Paşaoğulları, Doğu Akdeniz Üniversitesi, İçmimarlık Bölümü, İç Mekanda Doku Tasarımının Restoran Mekanları Üzerinden İrdelenmesi</i> _____	63		
	<i>Doç. Dr. Murat Çetin, Kadir Has Üniversitesi İçmimarlık ve Çevre Tasarım Bölümü, Bir İç Kabuk Yenileme Meselesi Olarak İçmimari Tasarım Yaklaşımına İki Örnek</i> _____	66		
Portre Tanıtım	<i>Doç. Dr. Deniz Ayşe Yazıcıoğlu, İTÜ Mimarlık Fakültesi İçmimarlık Böl. Marc Newson'un Disiplinlerarası Tasarım Anlayışıyla İç Mekanların Yeniden Biçimlenişi</i> _____	74		
Dünyadan Mekan Tasarım	_____	76		
Dünyadan Ürün Tasarım	_____	80		
Gezi	İsviçre - Zürih _____	84		
Sergi	İstanbul Topnane-i Amire - Sinan ve Mimari Dehanın Şaheserleri _____	88		
Mesleki Yayınlar	_____	90		
Kültür Sanat	_____	92		
			Reklam İndeksi	
			Samur Halı	Ön kapak içi
			Peli Parke	Ön kapak içi Yanı
			Işık Ahşap	03
			Massive Parke Sistemleri	05
			İnce Doğaltaş	07
			Klassis	09
			Trakya Cam	11
			Ofissan	13
			Nurus	15
			Çanakkale Seramik	19
			Aqua Zemin	21
			Ege Seramik	23
			Hettich	25
			Fiberli	27
			Rayen Mozaik	29
			Assan	31
			Durlum	35
			Zeyhan	49
			Blanco	57
			Kastamonu Entegre	73
			Balıkçoğlu - Emo Home	83
			Lamp83	87
			Evdema	88
			Hüppe	91
			Tavcam	96
			Lucco	Arka kapak içi
			Özcan Aydınlatma	Arka Kapak

Odamızın Kıymetli Üyeleri,

Odamız, haklarımız açısından kritik bir dönemden geçmektedir. Bir yandan, haklarımızı almak için Bakanlıklar nezdinde çalışmalarımız devam ederken, bir yandan da Şehir ve Çevre Bakanlığı'nın Planlı Tıp İmar Yönetmeliği ile ilgili TMMOB'dan istediği görüş doğrultusunda Odamızın taleplerini aktarıyoruz. Planlı Tıp İmar Yönetmeliği bağlamında, Oda olarak üyelerimiz tarafından "imza hakkı" olarak kavramsallaştırılan içmimarî projenin yapıya ruhsat alırken veya yapılara esaslı tadilat yapılırken ruhsata ek proje olarak kabul edilmesini, ve gene içmimarların fenni mesul olabilmelerini talep ettik. Ek olarak, ilk defa Mimarlar Odası ile meslek alanlarımızın netleştirilmesi hususunda çalışmak için sözleştik.

Mesleğimizin hakları ve Odamızın işlevselliği açısından, bu toplantı çok büyük önem taşıyordu. Bu yüzden, bu toplantının başından sonuna kadar, başkan düzeyinde temsil sadece Odamız tarafından gerçekleştirilmiştir. Bu toplantı kadar önem verdiğimiz diğer bir unsur üniversite öğrencisi potansiyel meslektaşlarımızın Oda konusunda bilinçlendirilmesi

idi. Bu yüzden, bu ay içerisinde potansiyel genç meslektaşlarımızla Bilkent, Çankaya ve Hacettepe Üniversitelerinde sohbet ettik. Bilkent, Çankaya ve Hacettepe potansiyel genç meslektaşlarımıza katılımlarından ve sordukları zor sorulardan dolayı teşekkür ederim. Ne yazık ki, yoğun programlarından dolayı Başkent ve TOBB Üniversitelerinde aynı fırsatı elde edemedik. Katılımda bulunduğumuz bir başka önemli toplantı ise, TMMOB Başkanlar Toplantısı idi. Toplantının ana gündemi, SGK ile yaptığımız anlaşma doğrultusunda belirlenen ve yasal bir zorunluluk olan asgari ücretleri, içmimarların ve diğer Mimar veya Mühendislerin almasını nasıl sağlayabileceğimizle ilgiliydi -ki içmimarlar için bu tutar 3000 TL'dir. Son olarak, bir önceki sayıda bahsettiğim ve tamamlamak üzere olduğumuz Odamızın Stratejik Planı ile ilgili taslağı, değerli görüşlerini almak üzere, şube ve temsilciliklerimize sunacağız.

Bugünlerde, Dünya İçmekanlar Günü'nü kutlayacağız. Bu bağlamda, özveri ile düzenledikleri etkinliklerden dolayı; tüm şube ve temsilcilerimize teşekkür ederim. Umarım, haklarımızı alarak bir sonraki Dünya İçmekanlar Günü'nü bayram olarak kutlarız.

Saygılarımla,
Hüseyin Tolga KOYUNCUGİL
TMMOB İçmimarlar Odası
22. Dönem Yönetim Kurulu Başkanı

İçmimarî, tasarım ve yaşam kültürü dergisi
ISSN 1305-9580

**TMMOB İçmimarlar Odası Adına
İmtiyaz Sahibi**
Hüseyin Tolga Koyuncuğil

Yayın Kurulu
İçmimar Metin Kaşo, İçmimar Sema İşbilir,
Yrd. Doç. Dr. Betül Bilge
Oya Şenyurt, Esra Karataş

Editör
Esra Karataş

Portre Raporajı
Esra Karataş
Yrd. Doç. Dr. Betül Bilge

Grafik Tasarım
Meral Kal Avseren

Kapak Fotoğrafı
İçmimar Gökçen Kaynatan

Reklam
Özge Karabulut

Çeviri
Bilal Çölgeçen

Web
www.icmimar.org.tr

Yapım ve Yönetim
Ajans Paralel
Hürriyet Mah. Dr. Cemil Bengü Cđ.
No: 73/3 Kağıthane 34403 Şişli
Tel: 0212 291 39 00
Faks: 0212 296 07 50

Baskı
Ada Ofset Matbaacılık Teks. Gıda San. Tic. Ltd. Şti
Adres: Litros Yolu 2. Matbaacılar Sitesi E Blok No:
(ZE2) 1. Kat Topkapı - İST.
Telefon: (0212) 567 12 42 - (0212) 567 87 77
Faks: (0212) 544 78 64
E-mail: info@adaofset.com

TMMOB İçmimarlar Odası Genel Merkezi
Adres: Selanik Caddesi No: 17 / 11 Kızılay - ANKARA
Telefon: (0312) 441 0596
Faks: (0312) 441 0598
Yayın Türü: Yerel Süreli Yayın

Uyarı: Derginin her hakkı saklıdır. TMMOB İçmimarlar Odası'nın ücretsiz yayınıdır. Ücret karşılığı satılmaz. Bu dergide yayımlanan her türlü yazı, makale, fotoğraf ve illüstrasyonun, elektronik ortamda dahil olmak üzere, yayını ve çoğaltma hakkı sadece TMMOB İçmimarlar Odası'na aittir. Dergide yer alan hiçbir yazı, fotoğraf, materyal izni veya izinsiz çoğaltılamaz, kullanılamaz. Yayımlanan yazıların, ve yazı içeriğindeki alıntılarının sorumluluğu yazarlarına, fotoğraflarının sorumluluğu fotoğrafçılara, ürün tanıtımları ve reklam alanlarının sorumluluğu ise reklamci verilerine aittir.

YA İÇİNDESİNDİR YA DA DIŞINDA MİMARLIK ÇEMBERİNİN: Bir iç kabuk yenileme meselesi olarak içmimarî tasarım yaklaşımına iki örnek

Murat ÇETİN
murat.cetin0001@gmail.com

Kadir Has Üniversitesi, İçmimarlık ve Çevre Tasarım
Bölümü Öğretim Üyesi, Doç. Dr.

Mimarlığın, bir bilgi alanı olarak algılanmak yerine, bir inşaa eylemi, bir çizim zanaatı ve bir ekonomik pasta paylaşımı olarak algılandığı dönemlerin tortularından kalan bir klişeden söz ederek başlayacak olan bu yazıda, mimarlık bilgisinin giderek artan ve karmaşıklaşan içeriği ve doğası gereği bu tür katı klişelerin giderek buharlaşması üzerinde durulacak ve konu iki özgün örnek üzerinden tartışılacaktır. Sözü edilen bu klişe dillere pelesenk olmuş 'mimarlığın içi dışı olmaz' mottosudur. Tasarımın bütünlüğünden söz edilebilse dahi içinde bulunduğumuz bu modern-sonrası bağlamda bilginin bütünlüğünden ve teklifinden söz etmek artık söz konusu değildir. Bu

çerçevede, herşeyi bilebilen, 'taraktan kentlere kadar herşeyi tasarlama yetisine sahip süper-kahraman 'mimar' figürünün giderek aşındığı ve bu yüzden de kentle, bina yapım süreçleriyle ve daha pek çok olguyla bağıni yitirdiği ve bu çaresizlik içinde çırpındığı bir mesleğin gerçeklerle yüzleşebilmesi, bu krizi atlatarak kendisine yeni misyonlar çizebilmesi için oldukça hayati görünmektedir. Artan bilgi miktarı, ölçek çeşitliliği, teknoloji ve üretim süreçlerindeki devrim niteliğindeki yeni oluşumlar, mimarlık bilgi alanının kendi içinde uzmanlık alanlarına bölünme gereğini açıkça ortaya koymasına karşın, modernist dönemin ortodoks ve şöven tavrı gereği bu tasarım tekelini kimseye bırakmama eğilimi, mimarlığın bünyesinde alt uzmanlıklar barındırabilen bir olgu olarak yerini güncellemesinin önündeki en önemli engel olarak karşımıza çıkar. Bu üstten bakar tavrı içerisinde, içmimarlık da sadece bir tür iç mekan tezyinatı zanaatı olarak görülerek mimarlarca aşağılanageldiğinden, bu alana ait bilginin uzmanlaşmasına da önemli ölçüde sekte vurulmuştur. Ancak, bilginin önüne engel konulamayacağından bu spesifik ölçek de kendi teknik bilgi ve detay çözümleriyle bir bilgi alanı olarak kendini tescillemeye başlamıştır. Bu süreci kontrol edemediğini ve edemeyeceğini içten-çe gören ve 'yüce-tasarımcı'

idolüyle formatlanagelen mimara yöneltilen "iç mimar mısınız dış mı?" sorusu da yalnızca 'yüce' mimarın kendisinin en derin ve en zayıf noktalarına hitap eden bir tür namus sorusu olmakla kalmayıp, 'sıradan' insanın daima yaşamın kendisini uzman elitten daha iyi anlayış mimarlıkta oluşagelen bu ayrışmayı doğrudan ve katıksız bir şekilde ifade ettiği bir soru olarak algılanabilmelidir. Yapı, G. Semper'in (1989 {1851})'deri' kavramıyla ifade ettiği iskelet ve onu içten ve dıştan saran kabuklardan ibarettir ve bu ayrışma aslında sadece günümüzde ortaya çıkmış post-modern bir olgu değil (Venturi, 1977), tarih boyunca mimarlığın temel sorunsallarından biridir. Bu alt-uzmanlık ve dolayısıyla yeni bilgi alanlarının, farklı koşullarda giderek birbirinden bağımsız şekillenen kabuk tasarımlarına yönelik meslek alanları haline gelmesini katı bir dirençle karşılama gereği de artık tartışılmalıdır.

Başlangıçta mimarlığın temel sorun alanı olan "iç mekan tasarımı", zamanla "içmimarlık" adı altında ayrı bir branş haline dönüşmüş ve giderek kuramsal boyut ve tektonik niteliklerinden uzaklaşarak kimi zaman "dekorasyon" olarak bilinen malzeme ve renk odaklı bir uğraşıya kimi zaman da D.I.Y. (Do It Yourself) niteliğindeki bir hobi etkinliğine indirgenmiştir. Bir takım ünlü şahısların konutlarındaki yalnızca bu görsel ve

maddesel özellikleri ön plana çıkaran bazı yayınlar yolu ile de bu sakıncalı yaklaşım giderek kendine güçlü bir yer edinerek, önemli kaynakların bilinçsizce kullanıldığı bir alt-sektör oluşturmuştur. Oysa, mekan olgusu (Norberg-Schulz, 1971) bu fiziksel özellikleriyle açıklanabilecek bir kavram değildir. Bu nedenledir ki etimolojik olarak (DECOR) aldatmaca veya illüzyon kavramları ile ilişkilendirilebilecek "dekorasyon" ifadesi yerine, "iç mekan tasarımı" tanımı ve bu ifadenin içini dolduracak; düşünsel, algısal ve tektonik boyutların yeniden aktif duruma getirildiği yaklaşımların ön plana çıkarılması, mimarlıkta giderek artan bir yozlaşma sürecinin önüne geçilebilmesi için etkili enstrümanlardan biri olarak önem kazanmaktadır. Bu yazı, iç mekan tasarımının giderek kapsamı genişleyen tasarım bilgi alanı içinde kendine özgü bir alt alan oluşturduğunu göz önünde bulundurarak, bu alanın hakkını veren ve mimarlık alanı ile kesişim alanında ele alan iki örneği incelemeyi hedeflemektedir.

Bu bağlamda, iç mekan tasarımı konusunda oldukça tutucu bir tavır sergileyen ve aynı zamanda uygulama olanakları açısından oldukça sınırlı bir tablo sunan Balıkesir ilinde bu konunun önemini ortaya koyabilecek yeni örnekler sunma fırsatı olarak değerlendirilen iki çalışma bu yazıya konu edilmiştir. Aşağıda incelenen iki örneğin de ortak noktalarını oluşturan konu iç mekanda hedeflenen tektonik bir bütünlüğün (gesamkunstwerk) geometri, aydınlatma, doku, ve renklerin, kullanıcıların kişilikleriyle bağıntılı olarak amaçlanan kimliğin oluşumuna katkıda bulunacak uyumlu bir orkestrasyonu ile sağlanmaya

çalışılmış olmasıdır (Von Meiss, 1990). Her iki örnekte de tasarlanan tektonik kurgu ile (gerek işlevsel, gerek imgesel olarak) mekanın içeriği arasındaki ilişki temel kriter olmuştur. Bu noktada, mekanlarda yer alacak işlev, kullanıcıların yaratmak istedikleri kimlik, kullanıcıların üzerinde oluşturulacak psikolojik etki ve bunu yarattığı algısal boyut, seçilecek geometrik kompozisyonun yanı sıra, aydınlatma türünün seçim ve dağılımı ile dokular arasındaki geçişler ile bunların ritmik yapılarının oluşumunda belirleyici olmuştur. Bir diğer ortak nokta ise her iki uygulamanın da yerel koşullar ve düşük ekonomik imkanlarla gerçekleştirilebilmiş olmalarıdır. Bu bağlamda, söz konusu projeler hedefledikleri yenilikçi örnekler sunma çabasını başarıya ulaştırmışlardır. Ancak, önemli olan bu uygulamalara duyulan güven ve inancın yayılması ve bu tür uygulamaların artmasıdır.

İç mekan tasarımına, yitirdiği kuramsal boyut ve tektonik niteliklerinden bazılarını yeniden kazandırmayı amaçlayan bu çalışmalar aşağıda kısaca özetlenmişlerdir.

Örnek 1: Kentin Üzerinde Bir Bahçe-Ev Uygulaması

Kayaoğlu Konutu, Balıkesir

İç Mekan Tasarımı: Murat ÇETİN

Kayaoğlu ailesine ait bu dubleks konut, Balıkesir'in orta-üst düzey gelir gruplarına hitap eden 52 Evler Mahallesinde ve yüksek bir rakımda yer alan, yatay bitki bantlarıyla asma bahçelerinden oluşan o mitolojik kuleyi andıran bir apartmanın çatı katında yer almaktadır. Dolayısıyla, kentin üstüne taşınmış bir yeni

bahçe-evdir artık Kayaoğlu Konutu... Bir apartmanın çatı katında yer almasına rağmen müstakil bir evin sağladığı tatları sunmak üzere tasarlanmıştır. Alt katta salon, mutfak ve banyonun yer aldığı, üst katta ise ebeveyn, çocuk ve misafir yatak odaları, günlük banyo ile ailenin yaşamının büyük bir bölümünü geçirmeyi planladığı (içinde bir de küçük mutfakçığın yer aldığı ve açık teras ile yan yana konumlanmış) geniş kış bahçesi yer almaktadır. Burada en önemli kriter, Balıkesir'de farklı müteahhitlik anlayışı ile kente önemli konut yapıları kazandıran Kayaoğlu'nun bu özenli yaklaşımını kendisinin yaşam mekanında yansıtmak ve Balıkesir'de henüz yerleşmemiş olan iç dekorasyonun önemi konusunda yapıldığı dönemde bir örnek sunmaktır.

Kayaoğlu ailesi için halen espri konusu olan ve çok önemli bir diğer nokta da, tasarımcının kullanıcının yaşam tarzını benimsemesi için belli bir süre onlarla yaşamayı ve gündelik yaşamlarının ayrıntılarını öğrenerek tasarımı buna uygun yönlendirmesi idi. Bu deneyim tasarıma önemli katkılarda bulundu. Hatta, tasarımın temel ilkelerini belirleyen girdilerin hemen tamamı bu süreç içinde oluşturuldu. Bu noktada, kullanıcıların doğal, rahat karakteri ile Kayaoğlu çiftinin yoğun iş temposunun ardından gereksinim duydukları konfor talebinin örtüştüğü ve tasarımda hakim olduğu söylenebilir. Sonuç olarak, tasarımın geneline nötr & natürel olarak tanımlanabilecek bir çizgi hakim olmuştur. Evin en büyük özelliğinin gizli aydınlatma ve farklı ışık oyunları ile tüm mekanlarda yaratılan sıcak atmosfer ve aydınlatma çeşitliliği olduğu görülebilir. Evin diğer bir sürprizi de çocuk odası ve günlük yaşam

odasının tamamen birer kış bahçesi şeklinde ele alınmış olması. Evin iç mekan tasarımında hemen hemen tüm mobilyalar özel olarak tasarlanmış ve üretilmiş. Evin tümüne yalın çizgiler, yatay hatlar, geometrik formlar, doğal malzemeler, sade tonlar ve uyumlu dokular hakim. Neredeyse tüm mobilyalar sabit mobilyalar şeklinde tasarlanarak daha geniş, esnek bir mekan kullanımı sağlanmaya çalışılmış. İki katlı konut yaklaşık 150 m2 kullanım alanına sahip olmasına rağmen çok daha geniş bir konut izlenimi uyandıran bir mekan anlayışı eve hakim.

Bu çerçevede, temel olarak alt katta, (ticaret ile de uğraşan) Kayaoğlu çiftinin geniş iş çevresini ağırlayabileceği göreceli olarak formal bir düzenleme, üst katta ise kullanıcıların gündelik yaşantısına yönelik, konforlu, sade, bir anlayış tasarımın temelini oluşturdu. Ancak, Kayaoğlu çiftinin iş yaşamlarına ve profesyonel çevrelerine de yansıtıkları doğallıkları, rahat kişilikleri ve bunun mekana yansıtılması, esasen formal olarak düşünülen alt katta da oldukça yalın, dingin ve konukları da rahatlatmaya çalışan bir atmosferin hakim olmasında etkili olmuştur. Bu mekanda, diğerlerinde de olduğu gibi, ışık tasarımı iç dekorasyonun temel ögesini

Şekil 1-2

oluşturdu. Genellikle gizli sabit (yatay ve düşey) bant aydınlatmalara dayalı dekorasyon hem mobilyalardaki hem de ankastre dekorlardaki yalın çizgilerle ve doğal malzemeye uyumlu pastel renklerle bir bütünlük, uyum ve evin bütününde rahatlatıcı bir ortam sunar (Şekil1).

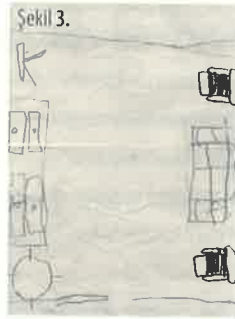
Tüm zemini kiraz parke ile kaplanan evin salonundaki oturma gruplarında kullanılan renkler ve dokular, duvarlarda kullanılan krem renk ve farklı duvar dokularıyla tam bir uyum içerisinde. Brenelli tasarımı yemek takımı ve sehpa ile Clery kanepeler salonun yalın fakat formal görünümüne katkıda bulunuyor (Şekil2). Farklı bir çizgiye sahip olan alt mutfakta kiraz, armut kaplamalar ile masif Ayos ağacı iki farklı renkte granit kombinasyonu ile birlikte kullanılmıştır. Ayrıca ankastre ürünlerde kullanılan mat metal ve gizli ışık oyunları bu malzemeleri tamamlamaktadır. Mutfak zemininde ise seramik ve kiraz parke bir arada kullanılmış. Az miktarda kullanılan metal elemanlar, cam yüzeyler ve deri kaplama kapılar evin doğal görünümü ile çağdaş çizgileri arasındaki dengenin kurulmasına yardımcı oluyor.

Yapay ışık tasarımı alt katta olduğu gibi üst yaşam katında da önemli bir ögedir. Mutfak tezgahlarının altında, kış bahçesinde yer alan yatay elemanlarda, teras duvar ve merdivenlerinde, sabit raf arkalarında, ana merdiven basamaklarında, merdiven tabanında çeşitli şekillerde yer alan gizli aydınlatma elemanları mobilya duvar aydınlatma armatürleri arasındaki ayrışmanın kesin sınırlarını ortadan kaldırarak daha bütüncül bir iç mekan yaratılmasına katkıda bulunur.

Üst kattaki panoramik Balıkesir manzarasına sahip olan evin terasında oluşturulan kış bahçesi ise tasarımın kalbini oluşturdu. Seçilen malzemeler, traverten, ahşap, hasır, (taşı andıran seramik, v.s.), renkler (krem, bej, ve bunların çeşitli tonlamaları) ve doğal ışığın kullanımı tamamen doğal bir ortamın hazırlanmasını sağlarken, mobilyalardaki yalın çizgilerin oluşturduğu nötr ortam bu doğallığın daha da ön plana aşınmasını sağlamıştır. Bu mekanda yer alan bir diğer unsur bu doğal mekanın ortasında farklılaşarak odak noktasını oluşturan, üzerinde yürünülebilen bir sanat objesi niteliği taşıyan, soyut bir düzenlemeyle oluşturulan süs ve ışık havuzudur. Buna ek olarak, aynı mekanda yer alan şömine, doğal taş ile örülen rustik şöminelerin traverten bantlar ile soyutlanması ile oluşturulmuş, ahşap ve metalin kontrastı ile zenginleştirilmiş olarak, geleneksel Anadolu konut yapısındaki "Ocak" kavramının çağdaş bir yorumunu sergiler nitelikte tasarlandı. Buradan ve ebeveyn yatak odasından ulaşılan açık terasta ise müstakil bir evin bahçesinde gereksinim duyulabilecek tüm peyzaj unsurlarını sağlamaya gayret edildi. Bu terasın kuzeydoğu köşesinde seviye farkı ile yaratılan oturma platformu adeta bir taht köşesi şeklinde biçimlenirken, kullanılan çakıl, harman tuğlası, zemin tuğlası, taş gibi doğal malzemeler ve bunları kullanıcıların en genci olan Yağız'ın bir oyun gibi elleriyle döşemesi belki de bu köşeyi neredeyse kendi odası kadar benimsemesinde önemli rol oynadı. Bunun yanı sıra, çiftin doğaya olan tutkuları ile Türk Sanat Müziği'ne olan yoğun ilgileri seçilen aksesuarlarda açıkça hissedilebilmektedir.

Aileden kalan antik objeler ve kumaşlar dekorasyonun temel öğelerinden biri olarak ve günümüzün modern tasarımları ile uyum içinde ele alınmıştır. Özellikle, yaklaşık 110 yıllık işlemeli gelinlik altın varaklı bir çerçeve-vitrin içinde merdiven boşluğunu zenginleştiren bir eleman olarak sergilenmektedir. Ayrıca yine en az 90 yıllık olduğu bilinen işlemeli keten perdeler duvar panolarına dönüştürülerek dekoratif amaçla kullanılmıştır. Pencerelerdeki perdeler, evde yer alan diğer tekstil ürünleri ve cam eşyalardaki motifler de bu işlemlerle uyum sağlayacak şekilde özenle seçilmiştir.

Ailenin en küçük üyesi Yağız'ın kendi odasının kiş bahçeli bir uzantısı olan ve "Oyun ve Bilim Atölyesi" adını verdiğimiz mekan, tamamen Yağız'ın çizdiği bir eskiz üzerine kurgulandı (Şekil 3). Konutun gerek tasarım gerek yaşam açısından en eğlenceli yeri Yağız'ın odası oldu. Mekanın üçüncü boyutta kullanımı, hem fonksiyon hem de algı ve deneyim açısından önemli zenginlikler sağladı. Yoğun ve yatılı konuk ağırlayan bir kişilik olan Yağız'ın çok sayıda arkadaşlarını aynı anda kabul etmesine olanak tanıyacak, farklı seviyelere yerleştirilmiş oturma ve yatma platformları, bunlar arasında kalan yerlere yerleştirilen depolama alanları, dolap modülleri ve Yağız'ın aileden gelen renkli kişiliğini ve gençlik

coşkusunu aktaran renkler ile, Yağız'ın bir diğer tutkusu olan kimyasal deneyler ve astronomik gözlemlerini gerçekleştirebileceği ve aynı mekanda tüm oyuncakları ile oynayabileceği "Oyun ve Bilim Atölyesi" ve buraya geçişi sağlayan, özel olarak ışıklandırılmış bir tonozdan ibaret olan "Uzay Tüneli" de (Şekil 4), heyecanlı bir mekansal deneyimi oldukça küçük bir alanda gerçekleştirmemize olanak verdi.

Ebeveyn yatak odası ise, küçük bir alan içerisinde dolap yüzeyini maksimize ederken, diğer yandan da biçimsel olarak güçlü bir ifade taşıyacak şekilde tasarlandı. Küçük bir çalışma köşesini de içinde barındıran ve dış mekana açılan teras ile de doğrudan ilişki kuran bu oda pastel tonların ve yumuşak bir dokunun hakim olduğu şekilde tasarlandı.

Misafir odası da iki konuğu barındıracak şekilde

planlanırken, diğer zamanlarda, evin tüm depolama, ütü v.s. gibi tüm ihtiyaçları bünyesinde gizleyecek şekilde tasarlandı. Üst katta yer alan odaları birleştiren ve terasa da

açılan dağılım holü is merdiven boşluğu ile birlikte bir sergi holüne dönüştürüldü ve ailenin elinde bulunan antik aksesuarlar burada sergilendi (Şekil 5).

Kuşkusuz belirli kısıtlamalar vardı; sınırlı kullanım alanı, mimari çözüme uyum çabası, küçük bir kentte yapılabilecek özel imalatların zorlukları, önceden belirlenmiş ve bağlantısı yapılmış birtakım inşaat malzemeleri gibi. Ancak, Kayaoğlu çiftinin açık fikrili ve olumlu yaklaşımları sonucu bu sınırlamalar, tasarımdan önemli tavizler verilmeden aşılabildi. Bu bağlamda iç mekan ile dış cephe ilişkisinin güçlendirilmesine yönelik olarak bazı tedbirlerin alınmasında, konutun sahibi ve içinde yer aldığı apartmanın müteahhidi olan Hüseyin Kayaoğlu oldukça olumlu bir yaklaşım gösterdi. Bu kapsamda, apartman giriş kapısı, balkon korkulukları (Şekil 6) gibi bazı mimari aksesuarın yeniden tasarlanarak üretilmesi konusunda çok özenli davrandı.

Başından itibaren Kayaoğlu ailesinin tercihi sade, dingin, konforlu ve yerel koşullarla kolay üretilebilir, uzun ömürlü, ekonomik çözümlerden yana oldu. Tasarımda en önemli noktalardan biri de detayların, yerel koşullarla kolay üretilebilir, uzun ömürlü, ekonomik çözümler getiren özelliklere sahip olurken

tasarımın ana fikrine ve konutun tümüne hakim olan dingin tasarım kalitesine zarar vermemesine özen gösterilmesi idi. Bu dekorasyon deneyimi sonunda bunun başarılı olmasının yanı sıra başta Yağız olmak üzere Kayaoğlu ailesinin hep gülümseyen yüzlerinin daha da gülmesi mimari başarının bir ölçütü olarak alınabilir. Şimdi ailenin tüm fertleri arzu ettikleri yalın ancak ayrıcalıklı yuvalarında yaşamaktan çok memnun.

Örnek 2: İç Hacmin 'Katılığını Buharlaştırarak' Bir Yay ve Dingin Bir Sağlık Mekanı

Özel Zeybek Dış Polikliniği, Balıkesir İç Mekan Tasarımı: Murat ÇETİN

Her ikisi de dış doktoru olan Mehmet & Reyhan ZEYBEK çiftine ait bu iki katlı mekan, Balıkesir'in en merkezi yerinde konumlanmıştır. Dolayısıyla, daha önce dükkan olarak kullanılan ve yoğun bir sirkülasyon ve ticaret alanında yer alan, şimdi ise diş polikliniği olarak düzenlenmesine karar verilen bu mekan, kentte sağlık mekanlarının düzenlenmesiyle ilgili olarak alternatif bir anlayış sunmayı hedefler.

Burada en önemli kriter, dikdörtgen prizma şeklindeki katı bir hacimden oluşan mekanın bir yay doğrultusunda hareketlendirilmesi ve yumuşatılması idi. Söz konusu yay, zemin kat döşemesinde renk ve malzeme farkı ile 1 m genişliğinde bir bant olarak vurgulanmış, asma tavanda ise bu bant ile aynı izdüşümdeki bir diğer bant ile ifade edilmiştir. Asma tavan, bu yay paralel olarak resepsiyon bankosu üzerine kadar kaskatlanarak alçalan eğrisel platformlar şeklinde tasarlanmış ve bu platformlar

ardışık olarak bir sıra spot ve bir sıra gizli bant aydınlatma ile desteklenmiştir. Bu hatların izdüşümünde yer alan eğrisel bankolar ve yayın oluşturduğu açıya paralel konumlanan mobilya tefrişi ile yay mekanın tümünde hissedilir (Şekil 1). Ayrıca, dış cephede yer alan reklam panoları ve mekanik tesisatı da gizlenmeye yarayan paneller de bu yayın adeta bina dışına fırlanmış uzantıları olarak tasarlanmıştır. Giriş tarafında dış mekan zemin kaplamasında yer alan üçgenimsi mermer kaplama da zemin kattaki yay biçimli bandın dış mekandaki bir diğer uzantısıdır. Eğri hatlar ile dikdörtgen mekanın eklemlediği noktalarda ise bitki adacıkları oluşturularak bir yandan rahatlatıcı ortam doğal unsurlarla zenginleştirilirken diğer yandan da biçimsel bir sorun olan geçiş elemanları bu şekilde çözülmüştür.

Dikdörtgen ve yayın kesişimine dayalı bu biçimsel bütünlük plan şemasından, mobilya ve kapı süslemeleri ile kapı kollarına kadar korunmaya çalışılmıştır. Hastalar için

dinlendirici bir ortam hazırlanmasına yönelik olarak açık renk tonlarda doğal ahşap ile, krem ve mavi renkler uyum içerisinde kullanılmış, buna ek olarak resepsiyon ve bekleme holüne yerleştirilen havuz ve burada suyun yarattığı akustik ile bu huzur verici ortam desteklenmiştir (Şekil2). Ancak, çok miktarda cam yüzey ve bunlar arasındaki farklı açılımlar arasında kalan havuzun yaratabileceği yankılanmaların önüne geçmek ve görsel olarak yumuşak bir doku oluşturabilmek için bekleme bölümü duvarında aynı renk ve malzeme kombinasyonlarına sahip bir kumaş duvar panosu oluşturuldu. Ayrıca, gizli, ve yumuşak bant aydınlatma da bu rahatlatıcı ortamı destekler niteliktedir. Bu tür doğal malzemeler, pastel renk kombinasyonları ile birlikte kullanılan metal öğeler ise mekanın ve işlevin doğasına uygun olan hijyenik ve steril karaktere katkıda bulunur (Şekil 3). Üst katta oluşturulan galeriye yerleştirilen muayenehanelerin doğal ışıktan ve ağaç manzarasından koparılmaması için de cam tuğla ile cam bir arada kullanılmıştır (Şekil4).

Zemin katta yer alan resepsiyon holü ve bekleme salonunda eğrisel çizgi ve formlar, dinlendirici etkiyi güçlendirmek üzere yatay hatlarla vurgulanmıştır. Mekansal algı, kullanıcının girişten başlayarak, önce resepsiyon bankosuna, sonra bekleme bölümüne ve son olarak da muayenehanelere çıkan merdivene yönelmesinde, dikdörtgen form ve yay arasındaki açıya referanslı dönme hareketlerine dayanır ve böylece prizmatik mekanı parçalı olarak algılatarak,

bu hacmin katı etkisinin konuklar ve hastalar üzerindeki olumsuz etkisinin ortadan kaldırılmasına katkıda bulunur (Şekil 5). Üst katta açılan galeri boşluğu ve dolayısıyla muayenehanelerin çeperleri de zemin kat döşemesinde, asma tavanında, aydınlatma bandında ve dış cephede vurgulanan yay doğrultusunda biçimlenerek mekanın tümünde bu yay ile prizmanın çelişkisi hissettirilmiştir. Bu iki muayenehane bir arada çalışabildiği gibi bölücü paneller yardımıyla iki ayrı bölüm olarak da çalışabilmektedir.

Buradaki en önemli sınırlamalar, zamansal, ekonomik kısıtlamalar, cihazlara yönelik teknik sınırlamalar ve Dış Tabipleri Odasının yasal / yönetsel çerçeveler iken, bunların yanı sıra iş kalemlerinin merkezi bir taşaron veya kontrolör denetimi altında yürütülecek şekilde planlanmamış olmasıydı. Burada tasarımcının özverili çalışmaları ile dağınık yürüyen iş kalemlerine bir tür denetim getirildi ve tasarımdan taviz verilmeden uygulama yapılması sağlandı.

Bu uygulamada karşılaşılan sıkıntılardan birisi, mevcut doğramalarda köklü bir değişiklik yapılamıyor olması idi. Dolayısıyla yeni iç düzenleme ile mevcut

doğramalar arasındaki uyumu sağlamak için birtakım yaratıcı çözümlere gerek duyuldu. Örneğin, idari bölümlerde yer alan teknisyen odası duvar bölüntüsünün açılır doğrama kanadının düşey kayıtını yakalayabilmesi için duvar bir raf şeklinde kıvrılacak biçimde tasarlandı. Üst katta da cam temizleme köprüsü olarak kullanılacak alana çıkılacak küçük kapının tasarımında da iç mekan kullanımı, yay hattının devamı ve doğramanın düşey kaydı gibi farklı değişkenleri başarılı bir şekilde formüle edecek mimari bir çözüm geliştirildi.

Burada karşılaşılan en önemli zorluklardan bir diğeri ise, standart uygulamalar dışında kalan özel imalatların yerel koşullarla gerçekleştirilmesinde ortaya çıkmıştır. Ancak, tasarımcının çeşitli ustalarla birebir işbirliği sonucu, bir meslek içi eğitim sürecine dönüşen inşaat denetleme süreci sonunda bu zorluklar, küçük değişiklik ve adaptasyonlarla belli ölçüde aşılmış ve tasarımdan önemli ödünler verilmeden ilk tasarımda hedeflenen çizgilere ulaşılmıştır.

Uygulama süresince, ilk olarak halkın gösterdiği merak ve ilginin yanı sıra yatırımcı ve mal sahibi Sayın Muzaffer ZEYBEK'in yapılan işin niteliğinden ve süreçten duyduğu memnuniyet, ve son olarak da çeşitli iş kalemlerinde çalışan

Şekil 4.

ustaların bu uygulamadan çok şey öğrendiklerini ifade etmelerinin projenin başarısının göstergeleri olduğu söylenebilir. Zeybek Dış Kliniğinin kentte yeni bir buluşma noktası olması ve Zeybek ailesini tanıyanlar için yeni bir dinlenme mekanı oluşturmasının da bu tasarımın kente katkısının önemli bir ifadesi olduğu düşünülebilir.

Sonuç

Mimarlığın içi ve dışına dair tartışmaların belirli kişiler üzerinden yürütülmesine dair eleştirel bir tavır takınan bu yazıda, mimarlık bilgi alanı içerisinde yer alan 'kabuk' kavramı üzerine vurgu yapılmıştır. Çok başka koşullar altında biçimlenen yapı iç ve dış kabuklarına ilişkin bilgilerin de çok farklı şekillerde geliştiği ve gelişmeye devam edeceği ortadadır. Bu bağlamda, mimarlığın alt ölçek ve alt uzmanlık alanları doğurmasının doğallığı argümanı üzerinden, örnekler ele alınmış ve bu kuramsal tartışmaya somut bir nitelik kazandırılmaya çalışılmıştır.

Mevcut ve konvansiyonel modernist meslek eğitimi ve şövenizminin hakim olduğu dönemlerin bir niteliği, mimarlık meslek alanına dair bilginin tek bir profesyonel (ki bu mimardır) tarafından kavranıp kontrol edilebileceğine dair inanç, ve biraz abartılmış bir güvendir. 20. Yüzyılın çok erken yılları gibi bilginin sınırlı olduğu dönemler için bu kavrayış belki de bir ölçüde geçerli kabul edilebilirdi. Ancak, dünyayı ve toplumu tasarımlarıyla değiştirebileceğine safça inanan o aynı mimarın, şehir planlamadan, endüstriyel tasarımın en ince üretim detayına kadar tüm konuları bilebileceği iddiası, o gün için dahi abartılı bir varsayım

olmakla birlikte bugün tamamen geçerliliğini yitirmiş gibi görünmektedir. Mimarlık alanında her an ve dünyanın her yerinde üretilen yeni bilginin tümüne hakim olabilecek yüce-tasarımcı ve süper-kahraman bir mimar karakterinin varlığına inanmak artık bir saflık olacaktır. İçlerinde mimarlık da dahil olmak üzere tüm tasarım eylemlerinin ve üretimlerinin çok geniş, çok-uluslu ve çok-disiplinli ekiplerce gerçekleştirildiğini ve bu ortak etkinliğin tek bir hakiminin olmadığını ve olamayacağını açıkça gördüğümüz bu çağda, mimarlığın da çeşitli ölçeklerde yeni alt bilgi alanları ürettiğini kabullenmemek fazla muhafazakar bir tavır olacaktır. Bu bilgi ve sorumluluk dağılımının ise aslında ulaşılması gereken kolektif yaşantının bir yansıması olarak hoşgörülle benimsenmesi gerekirken, bu oluşumdan rahatsızlık duymak da pasta paylaşımındaki payın muhafazasına yönelik feodal bir davranış niteliği sergilemektedir. 18. Yüzyıl sonunda 'mimarlık' bilgi alanının 'mühendislik' adlı geniş bilgi çerçevesi içinde yeni bir alt-bilgi alanı oluşturduğunu hissedip bağımsızlığını kazanması savaşına benzer bir süreç de, geniş adıyla 'tasarım' alanı içinde mimarlığın alt ve üst ölçeklerde (içmimarlık – şehircilik gibi) oluşan disiplinlerin oluşumunda yaşanmakta ve sancılı da gündelik meslek alanı tartışmalarına yansımaktadır. Bilginin hızla artarak neredeyse başedilemez boyutlara ulaştığı günümüzde ise iç ve dış (özellikle de giydirme cephe teknolojisinin çok yaygınlaşmasıyla birlikte yapı dış cephelerinin uzman firmalarca tasarlanıp detaylandırıldığı) tasarımın dahi ayrı uzmanlık alanlarına dönüştüğü de göz önünde

bulundurulduğunda, içmimarlığın tasarım genel çerçevesi içinde kendine özgü bir bilgi alanı, spesifik bir ölçğe dair bir uzmanlık alanı oluşturduğunu kabullenmek gerekmektedir. Yakın zamana kadar "iç mimar mısınız dış mı?" sorusunun anlamsızlığı üzerine dem vuran ve soranları aşılayayan mimarlık camiası, yapıların iç ve dış kabuklarının oldukça uzun yıllar önce ayrıştığının ve bulunduğumuz noktada ise bağımsız uzmanlarca tasarlanıp üretildiğini artık açıkça görmesine rağmen bu gidişatı kabullenmek istememektedir. Bu nedenle kelimeler üzerinden yürütülmeye çalışılan bu sığ tartışmalardan uzaklaşıp, mimari tasarım alanı içinde "iç mekan tasarımı"nın ayrı bir bilgi ve uzmanlık alanı olduğunu teslim etmenin zamanı gelmiş, artık bu alanların pek çok diğer alanla nasıl koordine olduğunun ve bu koordinasyonun kimsenin tekelinde olmadığını anlaşılabilir şekilde tartışılması gerekmektedir. Yukarıdaki çalışma, eldeki tasarım problemine bu gözlüklerle bakarak, mimarlık ve içmimarlık arakesitinde ele alan örnekleri tartışmaya açmaktadır.

Yukarıda incelenen her iki örnek de iç mekan tasarımının tektonik, algısal ve düşünsel boyutlarını ön plana çıkaran tasarımlarıyla, dekorasyon olgusunun henüz ticarileştirilmediği ve dolayısıyla yozlaştırılmadığı bir kentte, iç mekan kullanıcı ve yatırımcılarına alternatifler sunmayı hedeflemektedir. Bu tür çabalar, sayılarının artmasıyla birlikte başta sözü edilen olumsuz gelişmelere karşı bir direniş niteliği kazanabilir. Kuşkusuz, bu tür alternatif çalışmalara mimarlık

Şekil 5.

yayın organlarında yer verilmesi de, diğer ticari uygulamaların giderek değerini kaybetmesi sürecinde önemli rol oynayacaktır. Sonuç olarak denilebilir ki, iç mekan tasarımı kapsamına giren tüm çalışmalar içmimarlığın özelleşmiş bir bilgi alanı ve ölçęi olduğunu ortaya koyacak nitelikte farklılaşmalıdır...

REFERANSLAR

NORBERG-SCHULZ, C., "Existence, Space and Architecture", Studio Vista, Londra, 1971. SEMPER, G., "The Four Elements of Architecture and Other Writings", Trans. H. F. Mallgrave and W. Herrmann, Cambridge, 1989 [1851]. VENTURI, R., "Learning From Las Vegas", MIT Press, Cambridge, MA., 1977. VON MEISS, P., "Elements of Architecture", E & FN Spon, Londra, 1990.

Düzeltilme

"İçmimar Dergisi Nisan- Mayıs sayısı, "Datumın: Türkiye'deki Mobilya Tasarımı" Makalesinde (s. 75) bahsi geçen, Ulvi Cemal Erkin Evi'nin tüm iç mekan ve mobilyaların tasarımı, İçmimar Azmi Koz ve İçmimar Bediz Koz tarafından gerçekleştirilmiştir."

"İçmimar Dergisi Nisan- Mayıs sayısı, "Datumın: Türkiye'deki Mobilya Tasarımı" Yuvarlak Masa tartışmasında (s.75), bahsi geçen, Ulvi Cemal Erkin Evi'nin tüm iç mekan ve mobilyaların tasarımı, İçmimar Azmi Koz ve İçmimar Bediz Koz tarafından gerçekleştirilmiştir. Metinde geçen "Selçuk Mılar" ismi bu kapsamda doğru değildir."